

RETNINGSLINJE for utlevering av digitalt materiale til politiet

Fastsatt av:	IT-direktøren	Dato:	19.9.2022
Ansvarlig enhet:	Avdeling for IT	Id:	
Hjemmel	Reglement for brukere av IKT-ressurser ved UiT Norges arktiske universitet pkt 7		
Sist endret av:	-	Dato:	-
Erstatter:	-	Arkivref.:	2017/5560

Formål

Denne retningslinjen regulerer hvordan og i hvilke tilfeller UiT kan og/eller må utlevere digitalt materiale, slik som eksempelvis brukerdata, opplysninger eller logger til politiet.

Virkeområde

Retningslinjen regulerer hvordan UiT skal håndtere saker hvor politi og påtalemyndighet søker å ransake og/eller beslaglegge data og/eller opplysninger i UiTs tjenester og systemer, jf IKT-reglementet pkt. 7.

Den regulerer ikke tilfeller hvor UiT selv er fornærmet part og har innlevert anmeldelse med tilhørende dokumentasjon og relevant materiale.

Ansvar, myndighet og oppgavefordeling

IT-direktør beslutter om det skal foretas en utlevering, jf IKT-reglementet pkt 7.

Faggruppe for informasjonssikkerhet og personvern v/sikkerhetssjef eller jurist kan beslutte utlevering i saker av mindre omfang.

Administrasjonsdirektør skal alltid orienteres om at utlevering har funnet sted, og involveres direkte før avgjørelse treffes hvis omstendighetene tilsier det, jf IKT-reglementet pkt 7.

Definisjoner og forkortelser

- **GDPR:** EUs personvernforordning («General Data Protection Regulation»), nr (EU) 2016/679.
- **Straffeprosessloven:** Lov av 22.5.1981 nr 25 om rettergang i straffesaker (strpl.)
- **Politiregisterloven:** Lov av 28.5.2010 nr 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten.
- **Påtalemyndigheten** sine tjenestemenn er definert i straffeprosessloven (strpl.) § 55 og inkluderer blant annet riksadvokaten, statsadvokaten, politimestrene, politiadvokatene, sjefen for Politiets sikkerhetstjeneste og sjefen for Kripos.
- **Tvangsmidler:** et straffeprosessuelt tiltak mot en person eller en eiendom som kan gjennomføres uten personens eller eierens samtykke, og krever hjemmel i lov
- **Ransaking:** en type tvangsmiddel hvor politiet gjennomfører/undersøker f.eks en person, eiendom eller datasystem etter bevis eller etter ting som kan beslaglegges
- **Beslag:** en type tvangsmiddel hvor politiet henter ut fysisk eller digitalt materiale og tar det med seg
- **Ting:** i denne sammenheng betyr «ting» også digitalt lagret informasjon, og ikke kun fysisk materiale

Beskrivelse

UiT forvalter store mengder data og opplysninger tilknyttet alle deler av virksomheten. Ved henvendelse fra politiet om utlevering av data skal det sikres at UiT har grunnlag for å utlevere disse, herunder eventuelle personopplysninger som inngår i det aktuelle datamaterialet.

For UiTs del er det primært straffeprosessloven som er relevant i denne sammenheng, men også annet lovverk slik som politiregisterloven kan være aktuell.

Med mindre UiT selv er utsatt for en faktisk eller mistenkt straffbar handling og har inngitt anmeldelse vil politiet måtte benytte tilgjengelige tvangsmidler etter straffeprosessloven (strpl.) for å få utlevert de aktuelle dataene. Dette fordi UiT i disse tilfellene normalt sett ikke kan samtykke til utlevering grunnet taushetsbestemmelser og personvernlovgivning. Typisk vil dette være tale om ransaking etter strpl. kap. 15 eller beslag eller utleveringspålegg etter strpl. kap. 16.

Som *hovedregel* kan beslag besluttet av påtalemyndigheten mens ransaking må besluttet av domstolen.

Politiet må forholde seg strengt til det som er beskrevet i beslutningen om ransaking og/eller beslag, og kan ikke uten videre velge å gå utover det som beslutningen beskriver. Eksempelvis hvis det i beslutningen konkret står at politiet kan ransake en brukers OneDrive og under gjennomføringen kommer politiet frem til at de har grunner for å også ransake Sharepoint-områder som brukeren har tilgang til. Dette kan ikke gjøres uten at ny beslutning fattes, men denne kan være muntlig.

Unntak

Dersom UiT pålegges å fravike disse rutinene, og da særlig kravet til skriftlighet/kvittering og/eller interne varslingsrutiner, må tilstrekkelig hjemmel påvises fra politiets side og dette skal dokumenteres.

Med mindre kontaktpersonen på UiT opplever at hjemmelen er «selvforklarende» og korrekt skal politiet bes om nærmere forklaring til hvorfor denne er anvendbar i det aktuelle tilfellet. I alle tilfeller skal UiT nedtegne den hjemmelen som politiet oppgir.

Prosedyre

Nedenfor følger et sett med prosedyrer som skal følges i saker hvor tvangsmidler slik som ransaking og beslag i digitalt materiale benyttes overfor UiT.

UiT skal

1. foreta nødvendige tiltak for å verifisere at henvendelsen faktisk kommer fra politiet.
 - Dette kan være sjekk av mottakers kontaktinformasjon ved digitale henvendelser, eller sjekk av tjenestebevis ved fysisk oppmøte.
2. vite hjemmel for tvangsmiddelet som benyttes og be om å få beslutningen skriftlig.
 - Hvis UiT nektes skriftlig kopi skal dette nedtegnes sammen med årsaken til at kopi ikke ble gitt.
 - Dersom adgangen etter straffeprosessloven til å fatte beslutninger muntlig er benyttet skal UiT be om få kopi av den etterfølgende skriftlige nedtegnelsen.
 - I slike tilfeller skal UiT selv nedtegne at det var en muntlig beslutning, hvem/hvilken myndighet som besluttet denne og at det er bedt om etterfølgende skriftlig dokumentasjon.
3. få kvittering ved beslag, jf straffeprosessloven § 207, annet ledd.
 - Hvis kvittering nektes skal det bes om begrunnelse og hjemmel for dette
 - Hovedregelen er at kvittering *skal* gis
 - Legitime grunner til at kvittering ikke gis kan være dersom det er usikkerhet om hvem som hadde tingen i sin besittelse. Dette vil normalt sett ikke være en aktuell problemstilling ved beslag av digitalt materiale i UiTs systemer og tjenester.
 - Hvis UiT selv henter ut den aktuelle dataen for overføring til politiet, og har skriftlig kopi av beslutningen, behøver man ikke be om kvittering.
4. foreta en nedtegning av hvilken informasjon og data som er beslaglagt, på et hensiktsmessig detaljnivå.
 - Dette kan eksempelvis være «*alt innhold i bruker As OneDrive, per <dato>*».
 - Nedtegningen skal arkiveres i UiTs arkivsystem, sammen med henvendelsen fra politiet (inkludert ev. skriftlig kopi av beslutningen fra politi, påtalemyndighet eller domstol).
 - Disse må underlegges tilstrekkelig skjerming dersom UiT pålegges taushet om at det er gjennomført et beslag
 - Det finnes egen kode i arkivsystemet (Ephorte) som svært få personer ved UiT har tilgang til («SP»), til bruk i sensitive sikkerhetssaker
5. sørge for at minst to ansatte er til stede under gjennomføringen hvis det er UiT selv som skal gjennomføre og hente ut datamaterialet som skal beslaglegges.

Særlig om personopplysninger

Hvis det er personopplysninger i datamaterialet vil behandlingsgrunnlag for utleveringen være GDPR art. 6 nr 1, bokstav c) for alminnelige personopplysninger og art. 9 nr 2, bokstav g) for særlige kategorier personopplysninger. Begge disse grunnlagene krever supplerende rettsgrunnlag og dette vil være beslutningen fra politi, påtalemyndighet eller domstol, hvor nærmere angitt hjemmel for ransaking og/eller beslag vil være oppgitt.

I utgangspunktet har den registrerte (den person opplysningene er om) krav på informasjon om behandlingen av sine personopplysninger, jf GDPR art 13 og 14.

I tilfeller som denne retningslinjen regulerer kan det imidlertid være aktuelt med unntak fra retten til informasjon og innsyn, jf personopplysningsloven § 16. Som oftest vil det være fordi *«det er påkrevd å hemmeligholde av hensyn til forebygging, etterforskning, avsløring og rettslig forfølgning av straffbare handlinger»*, jf § 16, første ledd, bokstav b).

Spørsmålet om eventuelt unntak fra retten til informasjon og innsyn må tas stilling til i hver enkelt sak, og vurderingen samt beslutningen dokumenteres.

Hvis omstendigheter ved saken tilsier det vil UiTs personvernombud bli orientert ved utleveringer til politiet, såfremt materialet inneholder personopplysninger.

Referanser

- EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (generell personvernforordning // GDPR)
- Lov av 16. juni 2018 nr 38 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven)
- Reglement for brukere av IKT-ressurser ved UiT Norges arktiske universitet (<https://uit.no/sikkerhet>)
- Lov av 22. mai 1981 nr 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven)
- Lov av 28.5.2010 nr 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven)